

Gedichten

FIRMIN VAN HECKE

GEDICHTEN

Bezorgd door Els van Damme en Yves T'Sjoen

Literatuur in Vlaanderen
1900-1950

ACADEMIA
PRESS

Literatuur in Vlaanderen
1900–1950

- Cyriel Buysse *Oorlogsverhalen* ISBN 978 94 014 2139 3 (2014)
Daan Boens *Frontpoëzie* ISBN 978 94 014 2140 9 (2014)
Joris Vriamont *Proza* ISBN 978 90 382 2579 1 (2016)
Victor Brunclair *Gedichten* ISBN 978 90 382 2664 4 (2017)
René de Clercq *De noodhoorn en andere gedichten* ISBN 978 94 014 5234 2 (2018)
Raymond Brulez *André Tervoal* ISBN 978 94 014 5351 6 (2018)
Wies Moens *Expressionistisch dichtwerk* ISBN 978 94 014 5912 9 (2019)
-

INHOUDSOPGAVE

GEDICHTEN

7

NAWOORD (YVES T'SJOEN)

79

EDITIEVERANTWOORDING

97

Aan mijn Vader

SUUM CUIQUE

Wie zal nu waarlijk zijn de wijze van diegenen
Die voor geen enklen wenk van 't leven blijven staan,
En, steeds ontgoocheld, toch zichzelf geen rust verleenen,
Hoe snel ook na den droom hun de oogen opengaan?

Hij die gelaten-stil en hopeloos blijft zoeken,
Met immer strak gelaat, als marmer schoon en hard,
Die, in den bangsten nood, noch bidden wil, noch vloeken,
En, als een rechter, tast het ijdele in vreugde en smart?

Of hij die onverwinnen angst voor 's levens vragen
Draagt in zijn zielekelk, gelijk een bijtend vocht,
En wil, tot eigen troost, zijn wee uitwoên of klagen
Dat in zijn huis 't geluk nooit te vernachten zocht;

Wier meest vredige dag slechts kan als 't lustoord wezen
Onder puurblauwe lucht in 't wellustvolste dal,
Doch door wier rustigheid vaart, als een heimlijk vreezen,
Het dof gedruisch van eenen verren waterval?...

Om 't even. Laat ons gaan, met open ziel en zinnen,
Door 's levens tuin of veld, en elk doe wat hem lust;
Hij juiche en weene, die luid haten moet en minnen,
En gij, ga zwiingend voort, die niet gelooft aan rust.

Want, wat gelukkigst maakt kan geen voor de andren weten
Daar elk door ander leven torst een eigen wensch:
Gelatenheid is schoon, en schoon zijn passiekreten
Voor wie zichzelf wil zijn en zoo schoon mogelijk mensch.

ARTIS SACERDOS

Schoonheid, ik kniel voor u: zegen mijn leven
In lief en leed, die komen slechts en gaan
Al naar gij wilt, in godlijk rythme, geven
Den wenk die schept de droomen en de daên.

Gij hebt de werelden in 't ruim gedreven,
En uw schijn licht in menschenlach en -traan,
En slechts om u blijft, door het lijden, streven
De eeuwigheidszucht van 't menschelijk bestaan.

Schoonheid, ik kniel voor u: laat mijne dagen
Een lange jeugd zijn en uw glorie dragen,
En zend den dood, zoohaast ik wanklen moet;

En weze in 't land waarin ik werd geboren,
Door laetre tijden mijn vers meeverkoren,
Als deze tijd herdacht wordt en gegroet.

NOX

Aan Karel Van de Woestijne

NOX

I

Wanneer ik eenzaam ga en met het hoofd gebogen,
Door 't avondstille dorp, in sluimervreê gestrekt,
Zie 'k door de duisternis – laatste ongeloken oogen –
Een lampschijn hier en daar die ouden weemoed wekt.

Eenvoudigen, die na uw dagtaak rust kunt vinden
En argeloos genot, in een gezellig huis,
Die er een vrouwe kust of droomt van een beminde,
En voortleeft, onbewust van dieper zielgeruisch,

Uw levensgang is recht, gelijk de grauwe voren
Des akkers, waar uw hand den zwaren ploeg bedwingt;
Het lot vindt u gedwee, gelijk de wind het koren,
Gij volgt den zieledrang, die tot vertrouwen dringt;

Uw dagen groeien voort, door zonnenschijn en vlagen,
Gij kent hem niet, den angst, die buigt den twijfelaar;
Gij zult, door wel en wee, het hoofd omhoog dragen,
En stuipt u slechts als 't moet, lijk rijp een korenaar.

Maar ik, die niet en weet waarom ik heb verloren
De rust, die met het kind-zijn zoo vroeg is vergaan,
'k Weet dat de weemoed vaak verleiden komt wie koren
't Eindloos gedachtenveld voor de engen tuin der daên.

Ik heb wel eigen vreugd, en meer dan de uwe machtig,
Eenvoudigen, die geene geestwellusten smaakt,
Mijn hart doorvoelt uw hart en ook zichzelf prachtig,
– Koortsig genot, dat eerder pijnigt dan vermaakt; –

Doch ik ga reeds gebukt van onverwinbaar treuren
Als een, die vroeg verjaagd uit 't huis der zekerheid,
Door storm en ontij dwaalt, en zoekt zich op te beuren
Door eigen zang, die in den wijden avond schreit.

Nu de avond valt, weer weemoed daalt,
De nachtspin weeft heur webbe;
De dag, die de eigen dood verhaalt,
Verruischt als traag eene ebbe.

In teêrheid van het schemergrauw
Lijkt 't al gezien dóór water;
't Is een versmeltend groen en blauw,
't Is dag en nacht tegader.

En de aarde, lijk een moeder moe,
Gestrekt in de avond-dampen,
Hooft, als 't getamp heurs harten, hoe
De verre klokken tampen...

Om alles zijgt er innigheid;
En 'k voel mij droevig ruimer,
Als de avond zich ter ruste vlijt
In slaap nog niet, in sluimer.

III

Hoor door den zwaren nacht dat oergeweldig kraken,
Alsof ze, ginder ver, den ouden aardbol braken;

't Is 't winterhart, ginder gebroken...
En immer zwaarder, in den nacht, wordt van daarboven
De zwarte lijkwade over 't winterlijk geschoven:

Het is de winter, dood gedoken...

Doodsch en aanhoudend, als een dunne zwarte regen,
Komt wanhoop neergezegen...

Kent gij de foltering dier nachten
Als, door de lichaamspijnen, boort
Het duizeldwarlen der gedachten,
Die niet te vangen zijn door 't woord?

Wanneer de geest, van twijflen dronken,
Woest rond zichzelf krimpt van pijn,
En opstaan wil, zoodra gezonken,
Om voort zijn eigen beul te zijn;

Terwijl en angst, en spijt, en woede
Al huilend dansen in uw hart,
En ge u de lippen bijt ten bloede,
Om 't geen ge u zelve tegensart.

En hoor dan, lijk gebarsten klokken,
De waanzin door uw slapen slaan,
Voel u de borst van vrees doorschokken
Dat zulke nacht nooit zal vergaan;

Totdat, bij de eerste morgenklaarte,
Ge u 't koude zweet van 't voorhoofd wischt,
Terwijl, als op een doodkist de aarde,
Neerploft op u vermoeienis.

Vondt gij het paradijs voor havelooze zielen,
 Die 't leven onmeedoogend boog onder het juk
 Der onrust, tot zij langs den steilen kruisweg vielen;
 Vondt gij het paradijs voor havelooze zielen,
 Waar 't eeuwig zomer is van onvermoed geluk?

Zaagt gij die oogenkilare en groenomrande meren,
 Wier oevers bedden zijn voor idealen lust;
 Waar enkel rozen op de struiken van 't begeeren
 Ontbloeien, langs die geurge en groenomrande meren,
 Wier blauwe glorie draagt de leliën der rust?

Lag op uw wegen niet het land waarin de nachten
 Paleizen zijn van diep en altoos nieuw genucht,
 En waar ter sterren nooit en stijgen menschenklachten;
 Vondt gij het land waar al de nachten liefdenachten
 En angst- en tijloos zijn onder sonore lucht?

Vondt gij het paradijs voor havelooze zielen,
 Die 't leven onmeedoogend boog onder het juk
 Der onrust, tot zij langs den steilen kruisweg vielen;
 Vondt gij het paradijs voor havelooze zielen,
 Waar 't eeuwig zomer is van onvermoed geluk?

Laat mij er heen: ik ben ten avond moe gezworven:
 De bergen, en valleien, en de stroomen, en de zee
 Heb ik, verrukt, gegroet, maar nergens rust verworven;
 Laat mij er heen: ik ben ten avond moe gezworven;
 En vond ik 't leven schoon, 't is schoonheid zonder vreê.

Maar... luister niet naar mij: lééf voort uw stoere droomen,
 Ginds verre in 't onvervalschte en wilde en zonnige oord;
 En moest over de zee mijn lied tot bij u komen,
 Gij, dichter door de daad, lééf voort uw stoere droomen,
 Hier weent over zichzelf een dichter met het woord.

Laat mij wanhopig bidden voor mij-zelf,
En mijn verdriet dat nacht en dag blijft knagen
Hoogheffen, onder 't nachtelijk gewelf,
Waaruit er toch voor mij geen troost zal dagen,
Daar alles ijdel is, en niemand weet
Den tempel waar, gelijk een offerande,
In laatsten oplaai van het levensleed,
De twijflaar kan zijn smart tot asch verbranden.
Wij kennen niets, wij voelen slechts, wij zijn
De dorstigen naar God, door niets te drinken,
En vreemd is ons 't geluk, tenzij als pijn
Van doornen, die ons doet aan rozen denken;
En heel ons leven is een lang gebed,
Een hopeloos gebed om rust, een strijden
Tusschen verstand en hart, een blind verzet
Tegen den scherpen twijfel dezer tijden.
En nu de stilte van den zomernacht
Over het aardrijk bidt, nu kom ik knielen
Voor U, die zwijgt, terwijl een wereld wacht
Naar nieuwe woorden voor onze oude zielen.

II

SAUL

SAUL

I

Aan mijn broeder Hyacinthe

De nacht is een gevang, waar tusschen koude muren,
Mijn overspannen brein zichzelf te ontvluchten tracht,
En immer, door de hand der zwijgend-koppige uren,
Ter zelfde plaats wordt en ter zelfden angst gebracht.

En tegen mij staan op, al spottend, die gedachten
Wier oogen eens mij lichtten in mijn zoekersdrift,
Toen 'k haar een ziel van zonne en zang schonk in die nachten
Dat ik mijn zienersmerk haar heb in 't hart gegrift.

Kan geen gevallene zijn eigen wezen haten,
En zijne ziel en lijf, zichzelf niet meer bewust,
Als honden door den donkren jagen langs de straten,
Totdat ze, moegedoold, vergaan in dierenrust?

Doe dan de roode toortsen van den waanzin branden,
- De nacht is een gevang - laat haar wild-laaiend licht
Als giftge bloemen bloeien langs die wanden
Waarlangs de wanhoop leekt die mij ter doemnis richt.

Muziek over mijn hart, totdat ik, dronken
 Van wellust-in-verdriet, mijzelf vergeet,
 En dwarlen zie, bij 't woeste snarenronken,
 Den doodendans der schimmen van mijn leed.

De zomeravond, met zijn purpren prachten,
 Heeft de oude wonden mijner ziel verzeerd,
 En strekt me op 't folterbed der zwoele nachten,
 Wier stilte als vuur verschroeit, maar niet verteert.

David, ik droom nu niet; 't is vreeslijk lijden
 Dat, mij de slapen prangend, duizlen doet
 En vruchtloos smeeken, als naar 't eind der tijden,
 Naar eens, één stond nog, ruste van 't gemoed.

Maar ze is voorbij, gevloên; de nijdge vlagen
 Van Godes toorn hebben den oogst vernield
 Die rijpen moest, na mijne lentedagen,
 En 't is vergeefs thans om genâ geknield.

Ga heen, knaap,... neen, blijf hier, en maak mij dronken
 Van wellust-in-verdriet, en smoor mijn leed
 Met zang en dans, en doe de snaren ronken,
 Totdat ik moegeleên het al vergeet.